

27 oktober 2010

Het was heel warm vannacht, ik heb slecht geslapen. Reeds vóór zes uur is er activiteit in huis. De scharnieren van alle deuren knarsen en piepen afgrijselijk en maken al wie nog slaapt wakker. Goed dat ik van thuis een 'pulleke' olie meegebracht heb. Ik zal het in de loop van de week eens goed gebruiken. Ook de klokken van de kerk, gelukkig slaap ik er dit jaar niet onder, hebben goed hun best gedaan deze morgen en er was veel uitbundig gezang toen de klokken uitgeluid waren. Blijven liggen heeft dus geen zin, ik ben niet de enige bezoeker die al op is. De douche spoelt de zweterige nacht van mij af. Het ontbijt met door Gislaine zelfgebakken broodjes smaakt. Er is ook corned beef zoals we die kennen van uit onze kindertijd (1950-1966: jawel, zelfs uit dezelfde blikken doosjes) en, confituur van Anne Marie die Yves meegebracht heeft.

Na het ontbijt, het academisch kwartier is in Congo altijd zeer ruim bemeten - deze keer valt het nogal mee, vertrekken we richting Kiéte. Pierre, als chauffeur van dienst, rijdt niet via Dinglele om de slechte brug over de rivier te vermijden. De weg tot Kiéte, die door de savanne loopt, is in relatief goede staat. Het golvende landschap en de uitgestrekte vergezichten zijn prachtig. Hier en daar film ik wat en neem af en toe een foto. De savanne op foto of film vastleggen zoals ze is, lukt echter niet. Die mooie, driedimensionale uitgestrektheid kan je nooit in twee dimensies weergeven, jammer. Goed dat we een geheugen hebben waarin we die schoonheid kunnen opslaan maar weer jammer dat we dit slechts verbaal aan anderen kunnen doorgeven. Het zij zo.

We worden uitbundig begroet in Kiéte. De bouw van het nieuwe 'centre de santé', dat door de stad Gent gesubsidieerd wordt, is al goed

opgeschoten. De bouwwerken zijn in augustus dit jaar aangevat, nu zijn de muren, binnen en buiten, al tot op 1,20m opgetrokken. Dat is ferm als je weet hoe hier gebouwd (moet/kan) worden.

Lucien informeert de verplegers over malaria en bestrijding ervan. Na de gebruikelijke toespraken waarin uitgelegd wordt dat stad Gent de nieuwbouw van het 'centre de santé' betaalt, enzovoort... en het applaus en gejuich dat daarop volgt, vertrekken we richting Shinga II.

De weg is op zijn zachts gezegd zééééer slecht. Goed dat de administrateur en zijn adjoint met ons meereizen. Zo kunnen ze aan de lijve ondervinden hoe slecht de wegen binnen hun district wel zijn. Achterin de auto wordt nogal wat getaterd en gekletst. Ik heb dus niet de indruk dat het gehobbel en gebobbel en gekluts en geschud hen zeer verontrust. Alleen als het wat spannend wordt, bijvoorbeeld als de auto te sterk in de ene of andere zijdelingse richting overhelt, hoor je niets meer. Een twee-, drietal keer heb ik, ik zit vooraan naast de chauffeur want dat is ideaal om foto's te nemen - ik ben de fotograaf van dienst, de indruk dat de auto zal kantelen. Hij kantelt werkelijk over zijn evenwicht maar keert dan terug met de vier wielen op de grond. Je hoeft in deze situaties niet bang te zijn, de snelheid is te laag, maar het is desondanks verre van comfortabel.

In Shinga II heeft men een bijeenkomst met het gezondheidscomité gepland. Tijdens die meeting steekt er een hevig onweer op met felle regens. Alles buiten wordt sopnat maar wij zitten lekker droog te discuten of naar discussies te luisteren. Op die bijeenkomst stellen de leden van het comité de werking van de plaatselijke zone voor. Yves geeft uitleg over het project. Hij

Bouwen, hoe gaat dat in zijn werk?

Eerst bouwt/maakt men in hout het skelet van het gebouw en van het dak. Daarboven worden dan golfplaten vastgemaakt. Als er geen golfplaten zijn bestaat de dakbedekking uit grote bladeren of daartoe geschikt hard, lang gras. Golfplaten gaan veel, veel langer mee, als ze gegalvaniseerd zijn nog langer maar dit soort golfplaten is wel duur. Gras gaat normaal gezien langer mee dan bladeren. Bladeren moeten om de zes maanden vervangen worden tenzij er in het gebouw vuur gemaakt wordt. De rook van het vuur dringt door de bedaking heen en zorgt ervoor dat de bladeren of het gras langer meegaan. Bladeren kunnen dan tot een jaar lang op het dak blijven liggen eer ze vervangen moeten worden.

Eens de dakbedekking op het dak vastgemaakt is, kan het skelet met muren opgevuld worden.

De goedkoopste manier om dat te doen is met vlechtwerk. Tussen de palen waarop het dak rust worden dunnere palen geplaatst en daartussen worden horizontaal dunne twijgen gevlochten. Eens dat werk achter de rug is moet leem verzameld worden. Die leem wordt dan met water vermengd en tussen de gevlochten twijgen gesmeerd. Dit is heel dikwijls werk voor de kinderen. Als alle binnen- en buitenmuren goed ingesmeerd zijn, is het gebouw klaar voor gebruik. Soms, als daar al geld voor is, wordt de vloer met een mengsel van zand en cement verhard.

Iets duurder maar ook duurzamer is het gebruik van 'adobe-stenen' (stenen uit leem gemaakt). Met leem en met behulp van een mal maken enkele mannen de stenen. Die worden dan te drogen gelegd, heel dikwijls onder het nieuwe dak. Als de stenen droog zijn worden ze met een papperige leem op en aan mekaar vast gemetst tot een muur. Hier komt dus geen vlechtwerk aan te pas. De machete is een goed hulpmiddel om de stenen perfect op mekaar te doen passen.

Soms, als er geld voorhanden is, worden de 'adobe-stenen' ter plaatse in een veldoven gebakken. Dat levert poreuze bakstenen op die breekbaarder zijn dan de bakstenen die wij kennen. Het principe van bakken is echter hetzelfde als dat van onze bakstenen alleen de basismaterie, het zanderige leem, is van mindere kwaliteit en ook de bereikte baktemperatuur is aan de lage kant. Die bakstenen worden dan op dezelfde manier als de 'adobe-stenen' gebruikt. Als er cement voorhanden is, zal met een (betrekkelijk) goede mortel gemetst worden.

Eerst een skelet met daarboven een dak bouwen kan wat bizar lijken maar als je weet dat de muren van leem zijn en dat het daar zééér hard kan regenen, dan begrijp je dat die bouwwijze meer dan logisch is. Leem wordt door de regen zo weggespoeld. Met leem bouwen onder en dak is dus slim. Het dak belet dat de muren wegspoelen.

spreekt ook over zijn ontgoocheling in sommige NGO's die de beloofde engagementen niet nakomen. Zo heeft een bepaalde NGO in Shinga II een materniteit gebouwd maar eens die er stond is ze vertrokken; ze liet het dorp achter

met een leeg gebouw. Het lokale gezondheidscomit  heeft daar nu de apotheek in ondergebracht. Tijdens de bijeenkomst wordt ook de inbreng van de vrouwen in het gezondheidscomit  ten berde gebracht. Op dit ogenblik zijn

er slechts twee vrouwen lid op een totaal van achttien leden. Nochtans, als moeders zien zij eerder dan de mannen/vaders de behoeften die er zijn. Dat was een bemerking van een van de aanwezige vrouwen. Er moet volgens haar aan gewerkt worden dat meer vrouwen in het comité komen. Maar zullen de mannen dit wel aanvaarden? Het antwoord hierop is zeker niet negatief. Dit moet dus opgevolgd worden.

Na de meeting worden we kort in de drie gebouwtjes van het 'centre' rondgeleid. De zijn mooi en worden voortreffelijk onderhouden en gebruikt. In de materniteit zien we drie pasgeboren kindjes met hun mama. De nieuwe bevallingstafel is een gigantisch stuk met beugels die wel een meter twintig uit mekaar staan, dichter bijeen kunnen ze niet. Wie hierop ligt moet wel het gevoel krijgen van onderen uit getweeëndeeld te worden. Daarom wordt die tafel niet gebruikt. De vrouwen verkiezen te bevallen op de oude, antieke en ter hoogte van het zitvlak versleten bevallingstafel waarop ze comfortabel kunnen liggen. Boven het versleten zitvlak wordt een plankje gelegd. Anders gezegd: die nieuwe bevallingstafel is een perfect voorbeeld van een onberedeneerde en dus verkeerde aankoop: gebrek aan kennis? Nonchalance? Wie deed die aankoop?

In het huisjes van de verpleger gaan we daarna 'aan tafel': we zitten dicht bijeen en krijgen een lekkere maaltijd die de echtgenote van de verpleger klaargemaakt heeft (geit, rijst, maniok en ananas). Het koele biertje dat we als aperitief drinken is meer dan welgekomen want het is ontzettend warm vandaag. Goed idee van Henriette om wat bier in een koelbox mee te nemen.

Na het late middageten vertrekken we weer richting Katako-Kombe, het is de bedoeling dat we nog eens in Kiéte halt houden. Zoals reeds gezegd: de weg is hier en daar wel zéééér slecht. Pierre kiest ergens een niet al te geschikt tracé omdat zich op het goede tracé enkele fietsers/mobiele handelaars bevinden. Hij wil hen niet hinderen of in gevaar brengen, wat een beetje raar is voor zijn doen als sterke weggebruiker. Hij rijdt zich hopeloos vast. Zowel de onderkant als de linkerkant van onze 4 x 4 zitten vast in het zand. Er komt heel veel graafwerk aan te pas eer we vrij geraken. Wij staan er bij als stille getu-

igen, brave supporters. Er komen nog zwaarbeladen fietsers voorbij die we een duwtje bergop helpen: zakken rijst, maniok, prullen, kippen, zelfs een geit... Kortom: 'du n'importe quoi!' De 'wederontvangst' in Kiéte is hartelijk. De meters hebben serieus verder gewerkt. In die korte tijd hebben ze de hoeken van het gebouw tot tegen het dak opgemetst. De felicitaties zijn dus niet uit de lucht. De hevige regen van deze middag heeft hen echter ook parten gespeeld. Bijna alle stenen die deze morgen gemaakt zijn en te drogen lagen, zijn kapot gespoeld. Om een deel ervan te redden werden in zeven haasten bananbladeren gesneden om op de drogende ste-

nen te leggen. Het heeft niet veel mogen baten, jammer. Deze morgen zagen we dat heel wat droge stenen onder een 'dak op poten' gestapeld lagen. Het is/was een bouwwerk dat door een of andere NGO aangevat werd maar om een of andere reden niet afgewerkt raakte. Yves deelt mee dat wij die verlaten werf verder kunnen afwerken tot een kleine materniteit waarin zwangere vrouwen in betere en veiliger omstandigheden kunnen bevallen. Dit wordt op goedkeurend gejuich onthaald. Tot die werken aangevat worden kan het 'afdak' als droog- en stapelplaats voor stenen en cement gebruikt worden en als de bouwwerken voor het centre

Werkelijk 'du n'importe quoi!

achter de rug zijn kunnen de werken voor die materniteit verder gezet worden. Er volgt nog een kleine afscheidsceremonie, Yves en Pierre krijgen een ferme ananas en een enorme tros bananen. We rijden nu echt huiswaarts en hopen, met een dreigend onweer voor ons, voor het donkeren thuis te zijn. Om 18u. komen we in Katako-Kombe aan.

Ferm!